

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Din strălucitele
pilde ale altora.

I.

Zilele astea în dieta Prusiei a decurs o discuție viuă în jurul planului de lege despre colonisări.

Germanii având și ei în un colț al țării vre-o 2 milioane de Poloni, aceștia le stau tot ca un spine în ochi, și nu știu cum să facă doar' îi contopesc în poporul mare german, că atunci puternicul lor imperiu ar fi cu totul omogen, de un singur neam.

În acest scop au adus de mult deja o lege de colonizare, cu fel de șuruburi pentru Poloni, mergând între altele până acolo, că ori-ce moșie mai mare polonă ajunsă în vânzare, o cumpăra statul și o vindea apoi la Germani, și nici decât mai mult la Poloni, — etc.

Dar' acum după ani și ani de probe, dieta marelui stat vine și propune schimbarea legii de colonisări, introducând în ea rânduie nouă pe cari probele timpului trecut le-au arătat de lipsă și lăpădând pe unele cari s'au dovedit de nici un folos.

În firul desbaterilor asupra schimbării numitei legi, a ieșit la iveală din raportul însuși guvernului, și o recunoaște el însuși, că până aci statul prusiac a svirlit în vânt 450 milioane pe colonisări de Nemți printre Poloni, și politica asta a lui s'a dat cu deservire de mal, căci polonimea nu numai nu a fost stăpinită prin aceea, ci a fost chiar întărită! Acum trebuie să caute alte mijloace. (Și ăștia tot caută la „mijloace“ desperate, ca și guvernele noastre ungurești...)

Eată ce spune, limpede, ministrul de agricultură prusiac în discuția asupra legii de care e vorba:

„Deși statul prusian a cheltuit sume uriașe pentru colonizare de Germani, totuși — zice — trebuie să recunoaștem acel fapt dureros (?), că în cei 7 ani din urmă, a trecut cu 40.000 hectare mai mult pământ nemțesc în mâni polone, decât proprietate polonă în mâni germane!“

Lucrul se tâlcuește așa, că colonizarea a făcut să se urce prețul pământurilor foarte tare în părțile polone, știind toată lumea că guvernul plătește tot dublu, numai să pună mâna pe pământ polonez. Isteții Poloni chiar dela sate se înștiințau cu grămada că-și vând moșiile, și statul grăbea a le cumpăra; vnzătorul i-o dădea cu preț dublu, ba triplu une-ori, apoi cu bănișorii se strămută în oraș și începea la ceva meserie, vânzătorie și dădea înainte întărind clasa polonă în orașe.

E asta atâtea de mult adevărat, că în casa magnaților prusiaci, comisia însăși care a studiat proiectul, a venit în raportul său și a zis: „Nu numai însuflețirea națională, ci în bună parte și virtuțile cetățenești,

precum sunt: lipsa de așteptări mari, și sîrguința industrială, ies la iveală în măsură mai mare la Poloni, ca la Germani!“ Și încheie comisia raportul său cu mult spunătoare cuvinte: „Și în terenul de luptă din provinciile răsăritene, germanismul va pieri în mod neîndoios, dacă virtuțile cetățenești ale Polonilor, vor întrece și pe viitor tot așa pe cele ale Nemților! Laurii biruinței îl așteaptă pe acela, care stă mai sus spiritualicește și moralicește!“

Iată, mă rog, cum s'a oțelit, ba s'a și desvoltat în toate părțile sale, un popor apăsat și prigonit! Dcar' se știe că la Poloni erau numai nobili plini de strălucire și mărire, și popor de jos lăsat în voia sorții.

Sub stringerile grele ale prigonirilor însă, nobilimea cea comoadă polonă s'a văzut silită a se mai lăpăda de alurele sale domnești și a pune mâinile pe lucru din greu! Și așa s'au pogorît în popor luminându-l, cultivându-l și ridicându-l spre ei, că azi au și clasa de legătură, miljocia, care le lipsea.

Ear' însuflețirea lor și iubirea de neam și limbă, i-a împins așa de mult frate spre frate, că azi acest popor dă curat asalt asupra străinilor Nemți veniți și icuții ori cocoțați printre ei! N'a plătit nimic că l-a scos limba din școli, cu atât mai tare țin la ea și o folosesc demonstrativ în societate, în familie, în literatură, artă, etc.

Ear' ca răsbunare își dau mâna și boicotează (prigonesc prin aceea că se feresc de el) pe ori-ce negustor german așezat printre ei, pe ori-ce doctor ori avocat, ori alt om ce razimă pe public. Cumpără numai dela Poloni, merge numai în hotel polon, — și nici la avocat ori medic german nu se duce, decât în cas de lipsă fără răgaz!

Ear' Germanii, cu toate că recurg și ei la toate mijloacele de siluire, că, de pildă, posta lor nu trimite o scrisoare cu adresă scrisă în limba polonă, ori cu orașul scris pe polonie, ba soldatului polon îi este oprit a cumpăra ceva din o prăvălie polonă! — cu toate astea Germanii nu dau înainte printre Poloni, ci pier și se pustiuiesc de printe ei.

Eată tot atâtea pilde vii despre zădărnicia cea neîndoioasă a tuturor măsurilor de siluire ce le ia un popor domnitor, contra altui popor, chiar și atunci când acela e de 50 milioane față cu 2 milioane, cum stau Germanii față de Polonii, — dar' mi-te acolo unde, ca la noi, stau 7—8 milioane în față cu alte 10 de alt neam!

Dieta închisă. Din privilegiul grevei dela căile ferate o parte de deputați kossuthiști începuseră a face scandale pe tema asta. Ca să scape de ei, ministrul preș. a mijlocit închiderea dietei prin rescript regal, până ce guvernul va ajunge la timp a mai veni cu lucrurile în față ei. Acum îi dă mult de lucru buclucul dela trenuri.

MEMORIEI

lui

George Barițiu.

Un frumos act de pietate vor săvârși în ziua de Sft. George recunoscătoare fiice și nepoții marelui Român George Barițiu, ridicând un potrivit monument la mormântul care ascunde rămășițele pământești ale scumpului defunct, dând prin aceasta încă odată privilegiu poporului român dela noi, a-și aduce aminte de bărbatul care a fost o podoabă și părinte a ziaristicii române dela noi, și un zelos și conștiințios istoriograf, care prin peana lui de ziarist și scriitor a ridicat numele Românilor de dincoace de Carpați, încât cea mai înaltă corporațiune culturală a neamului român, Academia Română, i-a dat înalta onoare de a-l pune în fruntea ei, ca President!

Cu pietate și fiiască recunștință ne aducem aminte de acest însemnat fiu al neamului, — și lășăm să urmeze avisul pe care familia îl dă despre ceremonia așezării monumentului-cruce la mormântul lui. Iată-':

Vă notificăm cu toată stima, că la 6 Maiu st. n. a. c. se va săvârși așezarea și sfințirea crucei, ridicată din partea fiicelor și nepoților fericitului George Barițiu, fost president al Academiei române și al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, etc. — la mormântul răposatului aflător în cimiterul gr-cat. din Sibiiu. Actul solemn al așezării și sfințirii va fi precedat de un parastas întru amintirea fericitului defunct.

Hațeg, 25 Aprilie n. 1904.

Din încrederea familiei:
Michail Bontescu

O VOCE GERMANĂ

despre stările din Ungaria.

Cum judecă străinătatea despre greva dela căile ferate ungare, se reglindeste admirabil dintr'un articol al celui mai răspândit jurnal din Berlin „Tag“, pe care îl reproducem aci.

„Marele ștraic din Ungaria, a cărui pornitori și conducători sunt funcționarii dela căile ferate ungare, și la care iau parte, cu puține abateri, toți cei-ce stau în serviciul căilor ferate — dela cantonier până la șeful de gară, este o vedenie care aruncă o curioasă lumină asupra particularităților administrației ungurești. Mai bine de 30.000 oameni cari nu sunt organizați, sunt de săptămâni de zile în grevă, țin constătuiri, concipiază memorande care le aștern guvernului, și amenință cu „ultima ratio“.

Și guvernul nu știe nimic, nu vrea să știe nimic, și se grijește numai ca să capete dela rege îngăduința, să transpună în Ungaria cu mari ceremonii rămășițele pământești ale rebelului Rákoczy. Și în cea din urmă clipă încă ar fi fost de ajuns puțină minte pentru d'a încungiura un ștraic

care dă de gol administrația Ungarei în fața lumii!

Contele Tisza însă a voit să dovedească puterea de care dispune, a oprit ori ce fel de adunare, și n'a avut pentru toate dorințele și cererile decât nu brusc: Nu!

Și când izbucnise deja ștraicul și comunicația era întreruptă pe toate liniile, guvernul a încercat să retacă mulcom întemplantarea. Agenția biroului de corespondență reg. unguresc deodată a amuțit.

Contelui Tisza îi lipsește și puțința de a trage foloase din aceste întemplantări. Funcționarii ungari cari fac ștraic, sunt tot atât de buni patrioți și aceeași șovinști ca și membrii partidului dela putere.

Și ei au umblat de mult în școala acestor parlamentari unguri, pentru d'a ști, că și puterea usurpată merge înaintea dreptului, și că călcarea legii n'tmai atunci se pedepsește, când e vorba de delict singuratic! Masa funcționarilor cari fac ștraic, nu se poate pedepsi nici pe cale disciplinară, nici pe basa codului penal, precum nu se poate pedepsi nici poporul ungar pentru nerespectarea pactului dualistic.

Guvernul unguresc a îngenuchiat destule ori dreptul și legea în favorul său, deci nu trebuie să se mire acum, dacă funcționarii lui, se conduc de aceeași morală și după același recept vreau să stoarcă pentru ei foloase bănești.

Contele Tisza a vorbit cu drept despre anarhia și lipsa de disciplină a funcționarilor căilor ferate. Și cu același drept se plângea mai înainte cu vreo câteva săptămâni despre anarhia din parlament.

Astăzi poate ajunge la convingerea, că există o legătură între aceste două fenomene, și că favorul câștigat de Ungaria prin ștraicul ilegal contra întregirii armatei, trebuia să găsească următori!

Funcționarii ungari, cari îi aduc bine aminte Contelui Tisza de marginile puterii sale, pot să se scuze, că lefurile lor n'au stat în nici un raport cu cele mai modeste trebuințe, și că guvernul unguresc nu ș'a datat funcționarii la disciplină. De ani încoace mărturisesc ei înșiși, că vina recerințelor ce lasă de dorit, e de căutat în plata lor mică, și vecinic i-au mângâit cu făgăduințe că viitorul apropiat va aduce reforme.

Decând guvernul aruncă milioane spre scopuri utopice, încheie autorul, legea regulării salarelor funcționarilor a înșelat cele mai modeste așteptări.

TREȘOARE.

Înaltele cercuri finalciare (jidovești ori ungurești, cum voiți) din Budapesta, din nou au în peto o „treșoară“. Ca pământu — vreau să facă reclamă la vinderea obligațiunilor de stat emise pentru împrumutarea banilor votați de dietă pentru investițiuni. Căci se știe, că guvernul pertractează cu consorțiul Rothschild pentru plasarea acelor obligațiuni.

Se vede că țergul e pe gătate și încă cu multe procente în scăzământul statului. Și acum consorțiul vrea să arunce obligațiunile în piață și le-ar pregăti un curs cât se poate urcat. Folosul

lor e cu atât mai mare. Căci afacerile acestea se fac cam așa:

Guvernul are lipsă de bani. Emite obligații. Le îmbie spre cumpărare. Totdeauna se găsec tovărăși de bancheri — care cumpără toate obligațiile — adecă dau guvernului suma de împrumut, după care primesc interese de 3—4%. Dară lucrul acesta îl fac numai așa, dacă statul pe lângă camele, le lasă ceva și din capital. De pildă o obligație de 100 cor. — le-o dă numai cu 96-98 cor. Se înțelege, că la plată, (când statul prin sortare își răscumpără, își plătește obligațiile), statul trebuie să dea 100 deplină, ia până la plata aceea, dă camele regulate.

Cum am spus, acum guvernul încearcă să-și vândă obligațiile pentru împrumutarea celor peste 320 de milioane, votate pentru investițiuni.

Țergul cu Rothschild e pe isprăvite, se vede, căci înaltele cercuri financiare (din mâinile jidovilor) au început acum să laude bunăstarea Ungariei, — ca prin asta obligațiile pe care ei, Jidovii, le vor avea în mână, să le poată vinde mai departe ca prețul lor întreg ori foarte aproape de acela. În cazul dat — dacă consorțiul iar obligațiile de câte 100 cor. zicem cu 97 1/4 cor. și le poate vinde cu 99 1/4 cor. — dela fiecare 100 cor. are câștig curat de 2 cor. pe lângă cameta regulată. Și la un împrumut de peste 320 milioane deosebirea aceasta face peste 6 milioane cor. câștig curat!

Ca să ajungă sfinșitul acesta oamenii tovrășiei folosesc acum toate mijloacele să arate lumii statul ungar ca pe un stat stând nespuse de bine materialicește, care prin urmare e tare bun ca datorăș! Grăbiți deci piețelor străine și voi capitaliști ai țării — și îmbulziți-vă la cumpărarea de obligații noue de-ale acestui stat.

De data asta, financialiștii interesați prea o fac posnașă. Au trimis în luptă pe membrul nou făcut al casei magnaților, pe jidovul Kornfeld Zsigmond, care e reprezentantul casei Rothschild în Ungaria. Acest domn, publică în formă de interview în „Neue Freie Presse“ „informații“ de toată comedia. Zice nici mai mult, nici mai puțin, că Ungaria e în plină smintână de bogăție. Bani și diuim în toate colțurile de drum. Căci în anul trecut valoarea producțiunii agricole din Ungaria a fost cu 400—450 mil. mai mare, ca în trecut.

Că interesele împrumuturilor au scăzut cu 2—3%. Că cei emigrați în America trimit anual în țeară câte 130—140 milioane coroane.

Că scrisurile funciare le cumpără capitaliștii din țeară și nu mai ajung în străinătate. Și așa mai departe.

Cu o vorbă scurtă, Ungaria, după spusele d-lui Kornfeld, se scaldă în bine și toți cetățenii fug pe scara îmbogățirii sigure.

O, Domnule Kornfeld, — d-le Kornfeld! Da hazliu mai ești.

Să ne oprim în fugă la fiecare argumentare de „bogăție“.

Producțiunea zice că a fost mai mare cu 400—450 milioane coroane.

L'as că ăsta e un joc al naturii — dar' apoi aceste milioane abia au ajuns oamenilor, ca să-și plătească datorităle făcute din pricina recoltei slabe din cei doi ani premergători! Unde sunt încă bani cu ce să plătească interesele datoriiilor vechi?

Zici, că interesele împrumuturilor au scăzut și drept pildă aduci „Banca agrară“ din Budapesta, care emite scrisuri fonciare cu 3 1/2%. Uiti însă să spuni că această bancă calculează aceste scrisuri — la luarea de împrumut, cu o pierdere de curs de 10—12%! Adecă: atunci când dă împrumutul, suta nu e sută, ci numai 92—94, dar' când se replătești împrumutul suta e sută.

Și asta se numește „scărițare de interes“.

Nu uiti de milioanele, ce le trimit cei emigrați în America, dar' uiti că țeara e lipsită de peste 200 mii oameni, cu brațe muncitoare — care trimit numai prisoțul în țeară, dar' grosul câștigului lor îl consumă în țeară străină. Pe când, de-ar avea aici lucru, ar cheltui tot aici, și așa ar ajuta industria și comerțul și agricultura țării.

Cu cumpărarea scrisurilor fonciare e și mai șod. Căci se știe, că aproape totalitatea a celorlora o cumpără statul pentru așezarea banilor orfanali, comitatensi, etc.

Uita însă dl Kornfeld să spună că în ultimii ani datoriile înbulate pe moșiile din Ungaria s'au întreit și azi datoriile fac aproape 70—80% din valoarea reală a pământului.

Dar' dacă spunea dl K. de aceste și de alte mizerii ce bântuie țeara asta nenorocită, — nu ar avea nădejdea să aștearnă patul „trebșoarelor“.

Ei fac trebșoare și noi ne prăpădim sub greul traiului. Curat: țeara lui Papp János...

Vasile C. Osvad.

FOIȚA

Seminariștul.

De

S. Secula.

Abia sosit din vacanța de Crăciun, Iancu Vultur se tot plimbă prin odaia lungureață, alăturată cu poarta seminarului din Arad. E obosit de drum și nu închisese ochii o clipă în noaptea premergătoare; și apoi în zilele Crăciunului — a înnotat în petreceri, nu altă. Obosit, e seara târziu; dar' se se culce, par'că nu-i vine...

Mai s'asează pe scaun, mai se n-verteste prin odaie, și își chinuște de foc „tulele“ abia apărute pe sub nas. Din vreme-n vreme câte un zimbet îi luminează fața, mai câte un oftat întretăiat de respirație îi scapă. Se oprește; apoi iarăși mēsoară lungimea odăii, pe nesocotite.

Ei, de! Așa e omul, omul tânăr; mai ales când se întoarce dela câte o petrecere dela țeară! Câte iluzii nu-ți hrănesc, câte visări nu-ți înseminează, câte amărăciuni nu-ți îndulcesc doi ochi întâlniți — din întâmplare!

Muncit de un gând, sau mai bine zis, urmărind cu gândul un „vis“, Iancu se așează la masă și cu privi-

Măcelul dela Aleșdi.

Turburări mari s'au întâmplat la Aleșdi, (în Bihor). Kossuthiștii vestiseră că țin o adunare politică. Socialiștii, cari în Bihor au proștit de tot și poporul român, au folosit prilegiul adunării și au arangiat un scandal socialist sfârșit în chipul cel mai trist! Poporul atârșat de agenții socialiști s'a ciocnit cu geandarmăria, care s'a folosit de arme în măsură mare.

Până în 26 April au fost 29 morți, și după spusele doctorilor vor mai muri încă mulți din cei răniți, căci sunt greu răniți nu mai puțin decât 40, durere, cei mai mulți — Români, căci, deși comuna Aleșdi este ungurească, la întrunirea ce s'a ținut, veniseră socialiștii români de prin satele învecinate!

Ziarele maghiare din Oradia spun că ei veniseră înarmați, unii cu ciomege, alții cu furci de fer și chiar cu revolvere.

Intâia ciocnitură avu loc între popor și husarii comandați de căpitanul Nedeczki. După ce n'au vrut să se împrăștie, căpitanul Nedeczki a năvălit asupra lor. Ei însă l'au primit cu bătele, așa că un țeran socialist l'a lovit peste mână, încât sabia i-a sărit cât colo. Un soldat, Halápi, a năvălit atunci asupra țeranului crepându-i capul cu sabia, încât a murit pe loc.

În cealaltă parte a pieței din sat, unde era ridicată tribuna pentru vorbitorii kossuthiști, într'astea tulburarea ajunsese la culme. Gendarmii căutau să resfire poporul atârșat. Se auzi d'odată o detunătură: Toader Archiș din Tinod trase cu revolverul în sergentul de gendarmi Resch Mihály, care mai avu atâta putere, se tragă și el cu revolverul și se omoare pe atacatorul său, lovindu-l drept în cap, apoi căzu mort. Cei-alți geandarmi se folosiră și ei de arme: traseră 58 de focuri.

Nu se poate descrie groaza ce urmă după acestea. Strigăte înspăimântătoare răsuna și vaelele celor răniți umpleau văzduhul. Fugeau toți încotro puteau, ear pe jos curgea sângele vale, căci nu mai puțin decât 23 țerani au rămas morți îndată,

rea țintă în tavan par'că ascultă șoapte din alte sfere... și fața lui încadrată de un zimbet, e senină — ca o lună plină.

Apoi iarăși pleacă ochii în jos, își face o țigară și o aprinde.

Vinețiu, fumul se înalță în roto-coale apropiindu-se de tavan, pe când sufletul lui Iancu se îndepărtează dintre zidurile seminariale, și în albastrele zări doru-i veghează în preajma idolului gândurilor sale.

În amintirea lui vie se perendează momente din nopțile albe făcute în sărbătorile Crăciunului.

Dar somnul, frate cu întunerecul, încet pleopele-i închide pentru a da vedeniei drumul în imperiul viselor...

Iancu se vede în satul Agriș la „representația teatrală“ dată de băeții și fetițele din școala satului, sub conducerea „d-rei Lucreția“. Și schimbul de vorbe dulci și priviri aprinse ce a avut cu frumoasa domnișoară... par'că le trăește din nou, simte acele dulci și tainice emoțiuni din clipele atât de grabnic trecute...

În seara zilei de Sf. Stefan, în salonul notarului din sat, la sunetul de scripcă se întinde „Hora cu perna“.

Stăpâna casei ia o perniță în brațe, se oprește în fața soțului seu. Pune perna jos și inghenunchiază. El îi urmează, apoi o sărută, se ridică amănând și cu perna în brațe fac odată ocolul salonului.

Apoi pleacă stăpânul casei cu

ear alți șase muriră și ei până în seară.

Și mai grav e, că socialiștii fugiți spre casă ajungând prin satele de pe valea Crișului, au făcut grave tulburări pretutindeni. Astfel la Bratca și Barod au dat foc magazinelor de lemne ale Ovreilor. La Rev au năvălit asupra casei comunale.

A trebuit să se trimită miliție.

Răniții au fost așezați în primărie, unde doctorii li-au dat primele îngrijiri. Au mers la tața locului și Dr. Popovici, medic comitatens și Dr. Frater, doctor la spital.

Războiul.

Rapoarte ce vin dela chiar generali rusești vestesc, că Japonezii fac pregătiri foarte grăbite și serioase, de a lua lupta și pe uscat cu Rușii, — se vede că până încă nu-s acestia destul de mulți adunați acolo. Și vor să-și atace așa-zicând la ei acasă: Din Coreea Rușii s'au retras cu totul în Mandciuria (provință chineză cuprinsă de ei), și Japonezii au început deja a trece riul Jalu. Două companii au trecut cu o mică trupă de călăreți, o sută de kilometri dela Viciu. După semne grosul armatei japoneze va încerca trecerea în apropiere de Viciu.

Unele știri spun că Rușii nici nu le vor face împotriviri serioase la riu; ei își adună trupele la Tonghang-ciu.

Pe mare au și Rușii o bucurie: Niște corăbii rusești umblând în recunoașteri, au dat în portul Gensani de un vapor japonez care stetea ancorat acolo, și l'au atacat și l'au scufundat!

O știre din 26 Aprilie spune, că Japonezii au trecut pe țărmii Mandciuriei intrând prin un riu lateral de-al lui Jalu, și au alunecat pe Ruși din toate pozițiile ce aveau ocupate în jur de Viciu până la Simue, pe care încă l'au cuprins!

Din parte rusească însă se scrie că Rușii i-au respins pe Japonezi, în ciocniri mai mici.

perna, se lasă în genunchi în fața Lucreției...

...O ameteală, un leșin parcă îl cuprind pe Iancu... se razămă de părete... când se trezește: Lucreția stă în genunchi...

El tresare: Adormise șezând la mescioara din seminar.

Își netezește fruntea, dă cu mâna pe la ochi, — își trece mâna prin păr, apoi se ridică. Face o țigară, se învârtește de câteva-ori în jurul mescioarei, apoi se oprește și rezemat de mescioară își urmărește deșteptat, gândurile senine pornite la drum în visu-i.

Își reamintește deliciosul „vâls“... Cum o ținea strâns la piept, pe umăr ea i-se lasă molatec, cu ochii pascându-l, — și pe lunecate ei mēsoară în rotiri salonul. Mulți ochi sclipind de admirație îi urmăresc. La „Ardeleana“, ea zimbând se legăna în plimbare, și învîrtită pe sub mâna în brațe îi cade...

Cât farmec în ochi, în zimbet, în legănat, și în stringerea în brațe!...

Și par'c'aude și acum cum șoptesc într'un colț popa din Drau și cu cel din Măderat;

— Ce „teolog“, mēi frate! Ce mai ginere, ce mai capelan!

— Așa-i, răspunde celalalt; da unde fți stă ție în mână o parochie de „clasa întâiu“? Știi că e om cu opt clase și „maturitate“.

— Asta mē gândesc și eu.

Știri politice

Supărări și alianțe...

Intre Franția și Rusia e pe gătate pretinia. Franția, altfel „aliată“ Rusiei, a încheiat de curând, chiar acum în timpul războiului ruso-iaponez, o alianță cu Anglia, așa cerând interesele ei în Africa. De aici supărare mare în Rusia. Și chiar foi acuși oficioase, scriu aspru despre Franția. Iată d. e. ce scrie „Nowoie Wremja“:

„Francezii, cari până acum ni-s'au arătat prietini buni, au intrat în alianță cu dușmana noastră de moarte, cu Englitera, S'au aliat cu Englitera, care călcând neutralitatea ce era datoare să respecte, a lucrat întru toate în faforul Japoniei, ș'anume a închis dinaintea vapoarelor noastre drumul ce scoate din Marea-Neagră și contra tuturor drepturilor omenești și a echității a închis și canalul Suez, luându-ne astfel puțința să alergăm întru spriginirea flotei noastre amenințate din Orientul îndepărtat. Eată un fapt pe care nu-l vom uita nici odată!

Ear când indignarea noastră e la culme din cauza nesocotirii în acest chip a drepturilor internaționale, trebuie să vedem și acea, că amicii și aliații nostri se dau pe partea dușmanilor, recunoscând Engliterii dreptul dispunerii asupra Suezului în virtutea tratatelor. Și toate acestea pentru folosul trecător ca să-și întărească poziția în Africa.

„Am fi demni de milă, dacă am privi ca niște tâmpiți cum ne înșeală Franța. Alianței englezofranceze noi să-și răspundem cu o alianță germano-rusească!

Fără multă șovăială trebuie să primim dreapta întinsă de împărăția germană, pentru că Germania este singura în Europa ale cărei interese se împacă real cu ale noastre. Să ne desfacem de amicul viclean; acușați nu putem fi, căci noi am păstrat credința până în capăt. Să ne apropiem cu încredere de Germania, a cărei monarch arată atâta interes cauzei noastre. Să uităm tratatul dela Berlin care

— Și ved că i-sau aprins călcăele după învățătoarea noastră. Dar' nici dînsa par'că n'ar zice ba...

— Că asta așa-i. Dar' cum nu era mai eri profesoara la învățătorul Crețu, par'că nu s'a pupat iepurește cu fata mea?...

— Cred, asta cred...

— ...Când a rămas'o la cărți. Și mē tot uitam cu ce poftă o sărută...

— Hee! ...

Și clipă cu clipă, ca mărgelile nestimate amintirile i-se înșiră în gând. Dar' lumina lămpii ajunsese în agonie și Iancu îi dă pufătura de grație și se culcă.

Grăbit somnul îi cuprinde ființa muncită de dragoste și nedormire, purtându-i sufletul neadormit în senina lume a viselor...

O, cât e el de fericit! Somnul obositului reunit cu visurile tinărului îndrăgostit, alcătuiesc cea mai deplină fericire omenească.

Trecuse un an și mai bine.

Iancu Vultur bursier al Diecesei Aradului la facultatea de teologie din Cernăuți, vine pe vacanța de Paști la Arad.

Știa că Lucreția a fost trecută la școala de fetițe dintr'un suburbu al Aradului, unde stă cu mamă-sa veduvă și cu o sorioară care e „totdeauna bolnavă“.

Cuprins de dor, dar' par'că... și stăpânit de o neliniște el pornește spre „strada Săcurii“, — la Lucreția.

ne-a oprit în drumul spre Constantinopol. Să ne amintim însă Sevastopol și Dardanelele. Și aici și colo Francezii uniți cu Englezii, au fost părtașii.“

Omoruri — nepedepsite!

În 18 April curtea cu jurați din Pesta a pertractat procesul unui fecior, care a omorât noaptea pe tatăl său mașter, pe când acela durmea, lovindu-l cu o seacă în cap. Și curtea cu jurați a roștit asupra lui judecata că nu e vinovat, și tribunalul a trebuit să-l lase îndată pe picior liber, ca și cum n'ar fi făcut nici un rău.

Istoria întâmplării e aceasta:

Ion Sklenar era om ce nu-i plăcea lucru, dar îi plăcea beutura, și în bețiile lui tot mereu își bătea nevasta, ba odată mai că n'a omorât în bătai. După bătaia asta mai rea, femeia a fugit de el la Pesta și trăia acolo ca vînzătoare de foi. Bețivul ei soț aflând că unde îi e scumpa consoartă, haid' după ea și aflându-o, o silea să-și deie și lui pe zi măcar 30 cr. de traiu. Și femeia, de frică ca de voie bună, îi dădea, ear e mergea și cât mânca din ei, mai mult bea.

Femeia avea un fecior mare, din întâia ei căsătorie, căruia i-s'a plâns de repețite ori că nu mai poate trăi de omul acesta și l'a îndemnat să-și depărteze cumva dela ea, să o scape cumva de el, că altfel trebuie să se potaopă ea.

În 2 Ianuarie a. c. când feciorul a venit acasă, a aflat pe mamă-sa sfădindu-se cu bărbatul, tată mașter feciorului dar îndată ce s'a băgat el în casă, au încetat, și omul s'a culcat. După ce au mai vorbit ceva, s'a culcat și femeia și sa culcat și feciorul.

Pe la mezul nopții s'a sculat și luând o bardă, a lovit pe mașterul său în cap, pe când acela durmea, încât în câteva zile a murit din lovitura căpătată. După asta s'a înștiințat singur la procuratură, care l'a arestat, și a pornit contra lui proces pentru vătămare grea corporală urmată de moarte.

La petactare feciorul a spus (trebuie că a avut bun avocat, de l'a istruat așa de bine), că în el intrase ca și în mamă-sa o groază nespūsă de acel om, dar de prins nu se putea prinde cu el, că era mare și tare. În noaptea cu lovitura

Ventul de primăvară timpurie cutremură arborii încă pleșuvi de prin curțile și grădinile pe lângă cari trece și isbirile de ramuri dau un sunet lugubru, pe când sinistru norii se adună pe catapeteasma cerului.

— Eată școala!... esclamă Iancu, și își duce pumnul strîns la inimă...

Se apropiase deja de vechea școală, unde locuia Lucreția, și, — Dumnezeu!, era poarta cernită: semn de mort în casă!

— Elenuța, sērăcuța, o fi murit! își zise el.

Și tot corpul începe să-și tremure. Mai are câțiva pași s'ajungă la poartă.

— Păcat de ea, sērăcuța.

— Mare păcat. Doamne iartă-ne, dar' de ce o fi murit, măică? — vorbesc între ele două femei pe care le întâlnește în drum Iancu.

— Acu o săptămână a fost la petrecere, la bal, și...

— De-acolo să i-să fi cășunat moartea?

— A prins'o un junghiu, și cum vezi a dat'o gata.

— Și tot frumoasă a rămas și moartă.

„Bal... frumoasă?...“ Lui Iancu i-se întunecă mintea. Sudori reci îi curg pe frunte. Se repede în casă, și — în fața catafalcului împodobit cu flori, el încremenește... Ear' lacrimile-l pornesc potop...

Din volumul de „Șehite“.

el venise acasă cam beut și s'a culcat fără gând rău, dar a visat un vis grozav: li părea că tatăl-său mașter cu un cuțit plin de sânge împunge la mamă-sa și la frații mai mici și toată casa e un lac de sânge. Intr'asta s'a trezit și a auzit pe mamă-sa plângând încet în așternutul ei. Atunci o putere nebiruită l'a împins să iee secura și să'l lovească pe mașterul său, deși n'a avut gând să'l omoare. (Iscusit avocat...)

Jurații l'au declarat nevinovat și tribunalul l'a trimis la plimbare, ca și cum nimic n'ar fi făcut.

Mai știm atari casuri la Cluj. Tot cam ca acesta, că fiul a omorât pe tatăl său bun, în somn, tot pentru trai rău cu mamă-sa și tot așa a fost declarat nevinovat, și lăsat nepedepsit.

Dar în fața acestor lucruri, omul se cutremură și cu drept cuvânt ne întrebăm: bine e așa ori nu?

Uni zic: da, e bine. E moralisator pentru păcătoșii bețivi, ca să vadă că a lor viață nu numără nimic, că și dacă propriul fiu îi ucide, nici nu capătă o pedeapsă!

Iar noi zicem: o fi ceva dreptate și un dram de adevăr și în vorba asta, dar totuși ni-să pare primejdios pentru societate a da drumul fără nici o pedeapsă unui om, ce a mers ș'a omorât pe altul (chiar pe tatăl-său) nu în luptă deschisă, ci pe când dormea, neapărat!

Cât va fi partea moralisătoare în aceste verdicturi ale curților cu jurați nu prea vedem, dar că ele pot avea o uriașă înfringere demoralisătoare încurajând sufletele slabe spre crimă, cu nădejdea de-a se putea apăra bine naintea juraților și prin aceea a scăpa, — asta e aproape pipăibil.

Correspondență

Din Zarand.

Sinodul protopresbiteral

(Urmare din Nr. 14.)

În partea sa specială, raportul protopresbiterului arată, că în cele 51 parochii cu 10 filii, au funcționat 47 parochi și patru capelani. Clericii sunt în tract mai puțin cu 2 ca în anul premergător. Parochii vacante au fost 5, cari vor fi întregite. Familii sunt 8612, cu 40.853 suflete, (din cari 20.156 femei). Căsătorii 306, din cari 9 numai civile (cu 4 mai multe ca în anul de nainte). Conviețuiri ilegale 312, (cu 22 mai multe). Pentru stîrpirea acestora s'au luat toate măsurile posibile, s'a cerut și ajutorul administrației politice, precum s'au făcut de protopresbiter toate mijloacurile, ca căsătoriile să primească toate și binecuvîntarea bisericeii. — Nașteri legitime 1368 (700 feciori, 668 fete), nelegiuite 127 (spor de 10). — Morți 1006 (cu 4 mai puține ca în a. tr.) — Știu ceti și crie 6136 (cu 254 mai mulți ca în a. tr.) —

Catechisarea la școlile streine s'a făcut regulat și cu rezultat bun.

În partea școlară a raportului se arată, că în tract sunt 35 școli cu 37 învățători. Copii de 6—12 ani 3154, dela 13—15 ani 1241, de toți 4395. Din aceștia au cercetat în mediu 2236, adecă jumătate, — deci o creștere față de anul școlar trecut de 240 ca număr de obligați și 253 la numărul celor ce au cercetat școala. O îmbunătățire a situației se va putea ajunge numai aplicând mai mulți învățători ambulanți!

Edificii școlare au fost 36 proprii, 3 închiriate; 35 corespunderătoare, 4 necorespunderătoare, din acestea la 3 s'au făcut pașii de lipsă pentru edificare ori reparare teinică. S'a edificat școală nouă în Junc și s'au terminat cele din Mesteacăn și Valeabrad.

Grădini se află la 28 școli, din cari 8 sunt cultivate, 20 nu. N'au grădini 7 școli.

Raportul constată că numărul grădinilor cultivate n'a sporit, deși cu toate ocaziunile protopresbiterul a stăruit să se organizeze grădinile școlare, îmbiind chiar ajutoare din fondul creat spre acest scop.

Provederea școalelor cu cele de lipsă încă înaintază de înaintat, dar durere, prea încet.

Biblioteca se află la 9 școli, cu 399 tomuri.

Averea mișcătoare și nemiscătoare a școalelor era 97.502 (o creștere de 9653 cor. față de a. tr.) Venitele școalelor 23.186 cor., — spor de 139 cor. față de trecut. (Va urma).

NOUTĂȚI

Visită supectă.

— Un fișpan la corțeșite? —

Di fișpan Mara a fost Joi, în 28 Aprilie, la Orăștie, ci-că pentru a întoarce visita pe care comandantul stațiunii militare de aici i-a făcut după instalarea sa de fișpan.

Se poate că și acesta să fi fost un scop, după a multor păreri la teral al vizitei acesteia neașteptate.

„Gurile rele” însă șoptesc cam îndârjite, că di fișpan a venit la Orăștie, adus mai mult de alte interese. Ci-că d-sa aflând că la Orăștie s'au declarat oare-cum oficioși și pe față atât Ungurii cât și Sașii, că la alegerea de vicișpan nu vor sprigini pe protegiatul d-lui fișpan, pe cumnatul d-sale, și că și printre Români e aproape n'ul numărul celor-ce ar fi în stare a-și da votul lor pentru acel protegiat, ear' majoritatea ori se va alătura concetățenilor Sași și Unguri din loc, ori — mai probabil — va sta de o parte, de aceea di fișpan a folosit privilegiul întoarcerii vizitei acesteia, pentru a cerca, așa confident, și o convertire a acestei îndârjite Orăștii. S'a și simțit îndată cum a căutat atingere a unui bărbat marcanți din societatea maghiară, ca și săsească și românească, — doar' că din parte românească nu s'a prea grăbit nimenea a-l îmbulzi cu dragostea, nu pentru-că nu ar afla de bine a da atenție unui bărbat ca fișpanul comitatului, ci tocmai simțind oamenii ce poziție grea ar avea în societatea lui azi, când d-sa se pare a fi pornit la... corțeșit prin varmeghie pentru rubedenia d-sale... lucru foarte puțin compatibil de demnitatea unui fișpan!

O tempora alui Tisza...

Reuniunea română de cântări din Orăștie aranjează Sămbătă la 7 Maiu st. n. în sala dela »Transsylvania« concert cu următorul program:

1. »Marșul lui Mihaiu eroul« cor mixt cu acomp. de orchestră, de N. Vidu; 2. »Cântec de primăvară« cor pentru 3 voci de I. Vidu; 3. a) Trăesc în suferință, b) Cucule cu peana sură, coruri mixte de G. Dima; 4. Duet; 5. a) »Nu-mi place«, b) »Imi place«; coruri mixte de I. Vidu; 6. »Răsunetul Ardealului«, cor mixt cu solo de I. Vidu; 7. »Două inimi nu-mi dau pace«, cor mixt de G. Dima. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat incurge la fondul reuniunii.

Prețul locurilor: Loge 10 cor., locul I. 2 cor.; locul II. 1 cor. 40 fil.; locul III. 1 cor.; parter 80 fil.; galerie 40 fil. Bilete se află în prăvălia dlui S. Corvin, jun. și seara la cassă.

După concert urmează dans!

Greva trenurilor s'a sfârșit. De Marți, săptămâna asta, a început circulația regulată a trenurilor în aproape întreagă țeara, doar în câteva locuri greviștii s'au mai ținut îndârjiți. Așa d. e. la Brașov a mai durat câțva timp, încât a trebuit să vină ajutor

dela trenul militar și dela garnisoana locală. (Vezi știrea ce luăm din »Gazeta« mai jos).

Capii greviștilor au fost închiși și vor fi pedepsiți, dar, a făgăduit ministrul, cu cruțarea câtă e posibilă. Cererile însă li-se vor împlini aproape toate!

Comandă nemțască — control românesc. La gara din Brașov, eri (25 Aprilie) a fost stăpânire militară. Comandantul gării era un locotenent-colonel. Pentru pasagerii cari au plecat cu trenul de la orele 2 p. m. spre Predeal, biletele le libera la cassă un caporal, mașinist era tot un caporal, ear' fochist un sergent. Șef de tren un sublocotenent.

Pe peron umbra o patrulă, și care cum intra pe peron, șeful patrulei, un caporal român, se apropia de dînsul, și luând pușca »In die Balance« îi cerea biletul pe românește, iar după ce i-l arăta zicea: »Bun«, și pleca mai departe.

Doamna Dömjen, cassiera, care la alocuțiunea de alaltăeri a fișpanului, a scos o batistă roșie din buzunar și fălăindu-o a răspuns: »Olyan nincs!« că adecă nici prin gând nu le trece să reintre în serviciu, stetea palidă ca ceara și la urechile ei deprinse cu »Mehet« și »Kérem a jegyet«, suna cam straniu comanda nemțască și controla românească.

Un impiegat în civil se apropie de un locotenent de la reg. 50 și îi spuse ceva. Locotenentul răspunde: »Ja, mein lieber, ich möcht' Ihnen helfen, ich kann aber nicht ungarisch. — Sie Freiwilliger!« și chemând pe un voluntar, îl rugă să-i talmăcească ce spune civilistul; i-a făcut, ce a cerut.

Ce bine ar fi deacă și domnii împiegați ar lua esemplu, și când se apropie vr'un biet țeran român necunosător de limba maghiară, să nu-i răspundă brusc, ci să chie me pe cineva să-i talmăcească — deacă nu scie el. În cele mai multe casuri însă scie, dar nu vrea să nteleagă. (Gaz. Tr.)

Tractul Geoagiu. Reinființarea fostului tract protopresbiteral gr-or. al Geoagiului I. preocupă iarăși cercurile bisericești. Incurând parochiile de peste Murăș aparținătoare tractului Orăștie și vre-o 4 din tractul Devei vor fi poftite a se exprima, de nu cumva doresc să se reînființeze tractul Geoagiu I. probabil cu sediul la Geoagiu.

Noi am spus repetit — că această idee trebuie reluată, fiind o trebuință adusă de situațiile mai nouă la Geoagiu, unde s'au dus și cărțile funduare cu judecătoria, și e pretură și postă și tot, așa că tot tractul gravitează acolo cu toate afacerile sale, singur cu oficiul protopopesc mai e ținut la Orăștie.

Scumpire mare. Publicul orașelor simte acuși cu groază cum unui articli de hrană se scumpesc mereu, aproape în fiecare pătrar de an. La Orăștie carnea, care nu e așa de mult de când se cumpăra kilogramul cu 40 cr., în timpul din urmă era cu 52, de 4—5 zile e cu 56 și dela 1 Maiu ne-au vestit măcelarii bucuria că va fi cu 60 cr.!

Școli de stat nouă se vor deschide la 1 Septembrie a. c. la *Certej-Hondol* și la *Totești*, — spre puțină laudă și bucurie a poporului nostru din acele părți!

Listele electorale vor fi stabilite de comisia centrală dela comitat în ședința ei din 2 Maiu.

Logodnă. Di Ioan Sintimbrean iun., inv. gr-or. din Deva, și dsoara Ecaterina Rákossy, Piski, fidanțați.

Halucinațiuni. Patriotilor nostri le scilpesc ochii. Cineva a scris în o fițică din Arad, că Românii din comitatul nostru se organizează să le smulgă puterea din mână. Ei știu și felul cum vor fi organizați Românii. Noi regretăm că nu putem declara și noi că e așa cum se sparie patrioții că am fi lucrând, dar' adevărul e, că ei se sparie unii pe alții cu simple vedenii.

Orăștia fără miliție. Greva trenurilor ne-a lăsat fără miliție. Toți soldații (2 Batailoane) sunt duși de o săptămână la Petroșeni, Vulcan, Hunedoara, Piski, Ili, Șibot, etc. pentru a păzi ordinea în jurul căilor ferate. Abia în 2—3 zile e nădejde să se poată reîntoarce acasă. Îndeosebi la Piski, Petroșeni, și Vulcan a fost mai mare lipsă de ei.

Foc groznic a fost în 24 April d. a. în Lăpugiu de sus: au ars 34 case, printe cari și *biserica și școala* și casa parochială! A ars și o femeie bătrână în o casă. Numai vre-o 10 inși au fost asigurați contra focului. Incolo rămân goi pe drumuri.

Frică zdravă a băgat cineva în slujbașii de trenuri cari sunt și ofițeri în rezervă. Că adecă ei vor fi degradați, pentru călcarea de jurământ, căci prin grevă și-au călcat jurământul de supunere ce l-au depus când au intrat în slujbă. Se poate să nu fie nimic din tot lucrul, precum s'ar putea și să fie. Deocamdată cei cu porteepe-e de rezervă, au răcori.

Moarte. Joi a fost înmormântat la Orăștie *Iosif Groffu*, unul din puținii măestri pielari argasitori din vremurile bune ale acestei bresle, nimicite azi acuși de tot prin concurența fabricelor. Răposatul lasă după sine o soție bătrână veduvită și copiii mari. D-zeu să-l odichnească în pace.

Din tragediile vieții. Zguduitoare lovitura a atins de nou familia negustorului F. Lang din piața Orăștiei. Abia-s vre-o două luni de când a murit nevasta negustorului numit, la vre-o două săptămâni a ars casa în care locuia și în pod a ars trusoul de mireasă a copilei mai mari, fidanțate, ear' în 26 Aprilie dimineața însuși capul familiei, negustorul, desnădăduit, a mers la mormântul soției sale și s'a împușcat, lăsând părăsiți 5 copii, din cari cel mai mare de 19 ani, cel mai mic de vre-o 10. Toți au cuprătimit soartea orfanilor loviți așa de curând de atâtea nenorociri după o laltă.

Poporul și Greva.

„Or stat moșinile. Și tâte țugurile. Și aisănbangli. Și carere de foc. Și toate toate.

Ce să fie?

Colțurile de stradă sunt pline de lume — ce stătuie că: ce-o fi și asta?

Unul mai înșcolat zice în urmă:

— Ce știți voi? Ascultați. Toată treaba e dela Impăratu... Atăta zic. Țineți minte ce vă spui io.

Și cu asta se duse la — o porție.

— Dela Impăratu? Dela Impăratu? D'apoi doar' Impăratul n'are lipsă de paguba țării. N'o fi dela Impăratu! Se sfătue ailaltă!

Cel înșcolat earăși a venit.

Și zice:

— Nu știți voi nici acum cum stă lucrul cu Impăratu?... Vi-l spun eu: Ați auzit voi că Muscanu se bate cu Jepenezu. Crâncenă bătae. Jepenezu numa-n cai are puterea.

Cătanele lui fug cu caii de mânăcă pământul. N'o știți voi acum? Caii ăia iuți ca fulgeru sunt cai ungurești. Ungurii trimet vâgoane peste vâgoane — încărcate cu caii cei mai buni!. Ii trimet Jepenezului, ca să bată pe Muscanu, pe care Unguru nu-l poate

suferi. Doar' știți că în vrăjbi (la 1848) Muscanu a bătut pe Kossuth.

N'o acum să vezi apoi:

Muscanu o băgat de seamă că ce face Unguru și o trimes stafetă la Impăratu nostru să nu mai lase ca unguru să trimită cai la Jepenezi.

Impăratu ce-o făcut?

O dat poruncă să se opriască tâte țugurile, tâte moșinile, tâte aisănbangle și toate-toate.

Și acum Unguru nu mai poate trimite cai la Jepenez.

N'o vedeți voi — așa stă lucrul, nu cum zic găzetele....

Și acum pune-te popă și spune poporului că nu-i așa cum a zis înșcolatul lui!

Vas.

POSTA REDACȚIEI.

Dlui Dr. V. B. — H. La »Reuniunea rom. de înmormântare« din Orăștie, nu se primesc membri din afară, căci numărul maximal stabilit de adunarea generală, 720, (în 2 secții) e totdeauna plin cu membri din loc, și avem și rezervă din loc, care intră îndată ce e un loc gol.

La Căstău (lângă Orăștie) însă, poate intra respectiva, va fi primită, că acolo e încă lipsă de membri. Condițiile și plățile sunt tot ca la noi în Orăștie.

FEL DE FEL

Goethe, și ziua lui... Intr'o vară Goethe mersese la Carlsbad și era perdut prin mulțimea de oaspeți. Intr'o dimineață servitorul său căpătă poruncă, să-i aducă două sticle de vin roșu, bun. Ii aduse. Goethe le puse în două ferești cu câte un pahar lângă ele, stete până cătră amiaz, mănăca ceva, apoi începu a se primbla în jur prin casă. Când ajungea la o fereastră, gusta din pahărelul de vin, când la cealaltă, gusta din a doua sticlă. Era cam pe gâtate cu gustatul, când, după prânz, vine la el pretinul său Rehbein, care îl însoțise la Carlsbad.

Goethe îi zise reproșându-i.

— Ei, amice, d-ta încă îmi ești amic odată! Dar ce zi e astăzi? În a câtelea e?

— Azi e 27 August, răspunse Rehbein.

— Greșești, zise Goethe, azi e 28 August, ziua mea, și n'ai venit să închini cu mire un pahar de vin marcar...

— Ba nu, răspunse Rehbein, ziua d-tale natală, de care eu totdeauna țin seamă, e mâne. Mâne e 28 August. Azi e numai 27.

Goethe deveni serios. Chemă servitorul.

— În câte-i azi, Carol?

— Azi e 27, stăpâne.

— Sigur știți?

— Cu totul sigur.

Goethe bătu din palmi, apoi arătând spre cele două sticle acuși goală, zise:

— Dar atunci eu la ce Doamne m'am îmbetat azi?

Oul de Paști.

Oul, ca simbol al vieții și al morții, a fost cunoscut nu numai de popoarele străvechi păgâne, ci și la popoarele despre cari ne vorbesce biblia. Urme despre aceasta aflăm în biblie, unde se dice, că pe când pământul era nevedut și nedesăvârșit încă, când totul era ascuns în întunec, spiritul Domnului plutea pe deasupra apei, — eară acest spirit era simbolizat printr'o pasere (ovală).

Străvechii slavi păgâni credeau, că lumea s'a creat dintr'un ou. Legenda aceasta este cunoscută și la Ruși, Poloni și Cehi, și la alte popoare slave. Cosmogonia încă zice lumea s'a făcut dintr'un ou. Chaosul din care s'a desfacut lumea, era închis într'un ou, care crepându-se în două, dintr'o parte s'a născut bolta cerească, din cealaltă parte pământul. Aceasta este ce la popoarele străvechi a dat însemnătate oului, din care cauză păgânii țineau oul drept cel mai însemnat dar.

Persii d. e. își dăruiau în ziua anului nou ouș roșii, tot așa cum își dăruiesc în zilele noastre creștinii la Paști. Scriitorul roman Plinius spune, că la srbătorile mai mari, la jocurile și felurile ceremonii religioase, la Romani împărțau ouș ca dar.

E de interes să se scie, că de ce darurile în ouă se fac la creștini tocmai la Paști și nu la alte sărbători?

Una din pricini este a se căuta, firește, în aceea, că sărbătoarea Paștilor este în sine închipuirea trecerii din moarte la viață, eară oul încă este semnul morții și vieții.

Un scriitor oriental caracterizează astfel însemnătatea oului Paștilor:

În taina oului se află viața cea nouă, el slujește deci de semn al învierii lui Christos; culoarea roșie, înseamnă sângele. Creștinii de mai târziu nu foloseau la Paști numai ouă vâpsite cu o culoare, ci încrustau în coaja ouălor felurite litere și făceau pe ele fel și fel de figuri. La început desemnurile acestea erau de fel curat religios d. e. se puneau literele numelui lui Isus Christos, învierea lui, precurata fecioara Maria, îngerii, biserică, cruce, clopote etc. Numai mai târziu era la modă a se desemna pe oue roșii flori și alte figuri profane. Ba mai în urmă cultul ouălor de Paști a pierdut așa de mult din originalitate, încât în loc de ouă naturale au venit la modă darurile de zaharicale în chipuri de ou, săpunuri și alte obiecte în formă de ou.

Cultul ouălor naturale de Paști este desvoltat mai ales în Răsărit, deși e cunoscut și la popoarele apusene, ca Francesii, Germanii etc. La Slavi încă e foarte desvoltat acest obicei, mai ales la Rușii mici. La aceștia locuitorii mănăstirilor tăcute sunt adevărați artiști în înfrumusețarea ouălor de Paști.

În muzeul din Praga se poate vedea o bogată colecțiune de ouă de Paști. (Cand.)

Licitațiune minuendă.

Pe baza ordinului Prea Venerabilului Consistor arhiepiscopalesc d. tto 13 Martie a. c. Nr. 2966 Ep. se dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende edificarea sfei biserici din comuna Vărmaga cu termin până la 13/30 Aprilie — pe lângă prețul de strigare de 12.131.85 cor.

Întreprinzătorii doritori de a lua parte la licitațiune sunt datori ași înainta ofertele până la acel termin la oficiul parochial subsemnat.

Licitațiunea verbală se va ținea Duminecă în 2/15 Maiu a. c. la 10 ore a. m. în edificiul școlii din loc.

Doritorii de-a licita au să depună vadiu de 5% dela prețul de strigare în bani gata sau în hârti de valoare cu drept de proprietate.

Alte condițiuni se pot vedea în cancelaria oficiului parochial, unde se află și planul cu preliminarul de spese.

Vărmaga, în 10/23 Aprilie 1904.

Oficiul parochial român gr. or.

Nicolau Duma
paroch gr.or.

Sz. 583—1904. kir. végr.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóság 1904. évi V. 272. számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénz- és hitelintézet részvénytársaság javára Juga Dénes gyalmai lakos ellen 4000 K s jár. erejéig 1904. évi márczius hó 22-

én foganatosított kielégítési végrehajtás utján felül és le foglalt és 2470 K-ra becsült következő ingóságok u. m.: bika, tehén, lóvak kocsii. gereblye és vetőgép nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróóság 1904. évi V. 572/2 számú végzése folytán 4000 K tőkekövetelés ennek 1903. évi január 8-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 90 K 53 fillérben bíróilag már megállapított, és 5 K 60 fill ezuttali valamint a még felmerülendő költségek erejéig Gyalmaon adósok lakásán leendő eszközzésére 1904. évi május hó 20-ik napjának d. e. 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1904. évi április hó 21-ik napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 584—1904 vght.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóság 1904. évi V. 314 számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénz- és hitelintézet részvénytársaság javára Bogdan Nikolae s társai gyalmai lakosok ellen 86 K s jár. erejéig 1904. évi április 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján felül és le foglalt és 692 K becsült következő ingóságok u. m.: lóvak, tinok, sertések, kocsii, széna és buza nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróóság 1904. évi V. 314/2 számú végzése folytán 86 K tőkekövetelés, ennek november hó 2-ik járó 6% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 44 K 52 fillérben bíróilag már megállapított és 3 K 40 fillér ezuttali valamint a még felmerülendő költségek erejéig Gyalmaon adósok lakásán leendő eszközzésére 1904. évi május hó 21-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1904. évi április hó 21-ik napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 586—1904. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóság 1901. évi V. 632. számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénz- és hitelintézet részvénytársaság javára Bota Ion lui Gligor s társai felkenyéri lakosok ellen 103 K s jár. erejéig 1901.

évi augusztus hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 660 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: ökrök, tehén, sertés és buza nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a sz.-városi kir. járásbíróóság 1904-ik évi V. 358/4. számú végzése folytán 103 K tőkekövetelés ennek 1901. évi május hó 6-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 18 K 58 fillérben bíróilag már megállapított, és 5 K 48 fillér ezuttali valamint a még felmerülendő költségek erejéig felkenyéren adósok lakásán leendő eszközzésére 1904. évi május hó 21-ik napjának d. e. 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1904. évi április hó 21 napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 587—1904. kir. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóságnak 1902. évi V. 65 számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénz- és hitelintézet részvénytársaság javára Buta Ion lui Gligor és társai felkenyéri lakosok ellen 140. K s jár. erejéig 1902 évi február hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 610 K-ra becsült következő ingóságok u. m.: ökrök és szekér nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a sz.-városi kir. járásbíróóságnak 1904. évi V. 359/4 számú végzése folytán 140 K tőkekövetelés, ennek 1900. évi szeptember hó 20-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 5 K bíróilag már megállapított, és 5 K 40 fill ezuttali valamint a még felmerülendő költségek erejéig Felkenyéren adósok lakásán leendő eszközzésére 1904. évi május hó 21-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1904. évi április 21-ik napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Inștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratu-lui public, că în depositul meu se găsește

Bere „Dreher“ de Martie și malata

în sticle zilnic proaspet umplute, care pentru gustul seu plăcut și cuprinsul seu bogat, e tare răspândită.

Aceste beri nu sunt a să confunda cu berile bavareze de provincă, deschise ori negre, bock.

Doresc să atrag încă luarea aminte a Onor. Public asupra faptului, că mi-am câștigat dreptul exclusiv de a vinde

apa de masă „Borszék“

cea cu renume universal, pe teritorul Orăștiei.

Comandă atât pentru bere, cât și pentru apă, sunt a să adresa la depositul meu (Szászváros, Str. cetății 11-13)

Cu stimă

David Scharer.

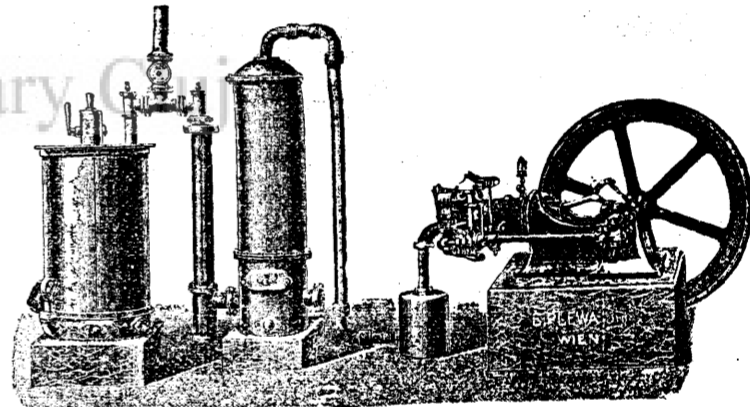
3—6

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körut 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului E. Plewa, succesorul firmei Brauner și Klasek

Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor, 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

Tot aceiași motoare provăzute cu arangement pentru gaz sugativ, reduc cheltuelile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

Catalog gratis și franco.

Să primesc reprezentanți solizi în provincie.

14—25

Toată cheltuiala 35 fl.

Taxa de răspuns : 35 fl.

NOU TAFE!

Cine are

Moșie, _____
Pă duri, _____
Băi (mine) _____
Scălzii _____
Hotel, _____

Isvor mineral, _____
Întreprindere, _____
Case, _____
Mori (cu aburi, cu apă), _____
Fabrică, _____

sau ori-și-ce fel de altă întreprindere, și vrea să vândă ori să cumpere, sau să exarândeze,

să se adreseze la „Evidența cursului de imobile”, a subscrisului.

La scrisori, în cari se pune marcă postală de 35 fl. să dă ori-și-cui răspuns cu informațiune! — Adresa:

Atât cumpărarea, cât și vinderea, prin Evidența mea, este foarte înlesnită!

Carol Gross,
Orăștie, Str. Dealului, Nrul 11.

6—10